

ACTIVITATS PER A TREBALLAR EL 8 DE MARÇ

Vives, lliures i unides en acció i reivindicació

8 DE MARÇ
DIA INTERNACIONAL DE LES DONES.

CCOO
enseñanza

#VIVESLLIURESUNIDES
#ACCIÓ8M

www.fe.ccoo.es

ACTIVITATS PER A TREBALLAR EL 8 DE MARÇ

MÉS FEMINISME ÉS MÉS EDUCACIÓ

Introducció

Des de la Federació d'Ensenyament de CCOO, lluitem incansablement pels drets de les dones, perquè tots els dies són 8 de març. Una lluita que enguany es desenvolupa sota el lema “Educació, acció i reivindicació”.

Encara que hem de considerar que tots els dies són bons per a treballar i apostar per la igualtat des del punt de vista de l'equitat, proposem que el Dia Internacional de la Dona serveixi d'excusa per a planificar aquests temes al llarg de tot el mes, de manera que no queden relegats a una activitat puntual.

La Llei 3/2020 que modifica la Llei 2/2006 d'Educació (LOMLOE) transversalitza i obliga a la incorporació en tot el seu desenvolupament de qüestions relatives a la història de les dones, la coeducació, l'educació en la igualtat, l'eliminació dels rols sexistes o l'eradicació de les violències i la vivència plena.

El consens social que està sorgint en l'actualitat al voltant del feminisme i la necessitat de donar una nova espenta més clara, contundent i precisa als drets de les dones, contra les violències i els nous reptes socials, ja té dimensions mundials.

Encara queda molt per fer. Els canvis són lents i en moltes ocasions insuficients. Les dones continuen estant en desavantatge, són infravalorades, treballen més i guanyen menys, són el centre de les violències en diverses expressions i tenen, per tant, menys oportunitats per a desenvolupar-se autònomament i des de la llibertat d'elecció.

En l'àmbit educatiu és molt important treballar la igualtat de dones i homes amb continguts concrets que dotin a l'alumnat de major consciència sobre les desigualtats, treballin una concepció de la realitat que integri una altra manera de relacionar-se, inclogui la capacitat crítica i l'eradicació dels rols sexistes, i permeti cercar noves formes de situar-se al món. Doblement important és l'inici d'aquest treball des de les primeres etapes educatives i al llarg de la vida de les persones.

Aquest any és especialment complex per l'existència d'una pandèmia mundial que ha posat de manifest les deficiències d'un sistema capitalista, neoliberal i patriarcal que pretén esclavitzar i maltractar a la meitat de la població, augmentar les bretxes socials i distribuir només pensant en els qui més tenen.

La millor vacuna per a la salut a més de la mèdica, també és el feminisme, que ajuda a millorar les vides de totes les persones, no només la de les dones.

Aquesta guia és només un exemple d'algunes activitats per a la celebració del Dia Internacional de les Dones com a vehicle per aconseguir el desenvolupament integral de l'alumnat.

Animem a tots els centres educatius a establir un pla de mesures concretes per a la igualtat, la coeducació i el desenvolupament integral de la personalitat de l'alumnat, enfocat en eradicar el sexisme, la invisibilització de les dones i el fet de ser persones amb plena capacitat sobre el

nostre benestar, desigs, drets i, en definitiva, sobre les nostres necessitats, sense el jou opressor d'un sistema que ens classifica, jerarquitzar i atribueix rols tancats que només minven la nostra llibertat.

El feminisme està sent un vehicle de transmissió de tots aquests valors per a abordar les relacions, la vivència de la persona amb si mateixa i amb el medi, així com el desenvolupament individual i col·lectiu des de la llibertat. També per a ser, deixar ser a les altres persones, conèixer les realitats i unir esforços per a la recerca d'una societat més justa, més lliure, més empàtica i fonamentada en la igualtat, la llibertat, la seguretat i el reconeixement de totes les persones per igual.

El feminisme s'ha convertit en un espai d'il·lusió per a joves que han interioritzat aquestes premisses de llibertat, igualtat de drets i unió col·lectiva per a portar endavant la transformació social.

OBJECTIUS

1. Sensibilitzar i implicar a l'alumnat en matèria d'igualtat de gènere i coeducació com a camí cap a la llibertat individual.
2. Prendre consciència de la desigualtat entre homes i dones.
3. Visibilitzar el saber de les dones, la seva genealogia i la lluita pels seus drets.
4. Reconèixer el feminisme com un moviment col·lectiu, integrador i de desenvolupament.
5. Eliminar els estereotips sexistes.

6. Cercar formes de relacionar-se ajustades a la igualtat.
7. Prevenir les expressions de les violències.
8. Conèixer, reflexionar i prendre consciència de les desigualtats en l'àmbit laboral.
9. Avançar en l'educació emocional, gestió de les emocions.
10. Construir col·lectivament amb tota la comunitat educativa un espai coeducatiu, igualitari i des de la premissa de l'equitat.
11. Desenvolupar l'esperit crític i assumir les peculiaritats individuals com un element d'unió i relació que ens fa lliures en les nostres realitats socials, corporals i relacionals.

METODOLOGIA

Utilitzarem una metodologia pràctica per a que, d'una banda, sigui l'alumnat qui tingui una acció directa sobre les activitats, centrades en la participació, la col·laboració i la cooperació; i, per l'altra, per a que pugui disposar de referents, ja sigui des d'un treball col·lectiu, com pugui ser des del claustre o el consell escolar, o bé a través de dones que desenvolupen la seva labor en àmbits poc freqüents o masculinitzats.

S'utilitzaran el diàleg, el debat i la reflexió com a fonts de desenvolupament crític i la motivació individual per arribar al treball col·lectiu.

S'afavorirà la participació de tot l'alumnat per a que disposi d'un canal d'expressió, debat, diàleg i reflexió.

Serà molt important en la metodologia no deixar sense resposta cap qüestió, pregunta o dubte de l'alumnat, i també serà necessari assumir que no es coneix la resposta cas de que sigui així, però que és possible trobar una resposta amb l'ajuda i la cooperació d'altres persones.

Desenvolupament normatiu i efectiu de la nova llei com a drets bàsics:

a) La qualitat de l'educació per a tot l'alumnat, sense que existeixi discriminació alguna per raó de naixement, sexe, origen racial, ètnic o geogràfic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat sexual o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

b) L'equitat, que garanteixi la igualtat d'oportunitats per al ple desenvolupament de la personalitat a través de l'educació, la inclusió educativa, la igualtat de drets i oportunitats, també entre dones i homes, que ajudin a superar qualsevol discriminació i l'accessibilitat universal a l'educació, i que actuï com a element compensador de les desigualtats personals, culturals, econòmiques i socials, amb especial atenció a les que es deriven de qualsevol tipus de discapacitat, d'acord amb l'establert en la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, ratificada en 2008, per l'Estat Espanyol.

COM TREBALLAR EN EL CENTRE

L'activitat central dependrà de la presencialitat o semipresencialitat, en virtut de les mesures de seguretat del centre educatiu. La proposta és desenvolupar-la a l'aire lliure, en el pati del centre, i sempre respectant les normes sanitàries. Podrem fer-ho per parts, etapes o grups bombolla. Aquest és un dels motius pel què suggerim treballar el 8 de març durant tot el mes: a més de servir per aprofundir i poder realitzar totes les

activitats proposades, també ens permet realitzar actes amb menys persones.

Motivarem l'**elaboració d'un manifest** entre tot el centre. Dividirem el text en parts per a la seva creació, de tal manera que serveixi per a donar exemple a l'alumnat de la realització d'un treball en comú, amb consens i posant el focus en la manera cooperativa de funcionar dels grups feministes.

Servirà com a referent que ens ajudi a treballar de manera conjunta, en col·laboració i equitativament per una educació lliure de prejudicis, sexismes i violències.

Uns mesos abans, haurem de posar en marxa l'elaboració d'un pla de mesures per a la igualtat i el desenvolupament d'una educació coeducadora en el centre que permeti construir una altra manera d'entendre el món. Per això, CCOO brinda la seva ajuda i assessorament.

Convidarem a autoritats, col·lectius feministes i grups de dones de la zona en funció de la distribució de l'alumnat i el desenvolupament de l'elaboració del manifest. A més, demanarem a les i els estudiants que organitzin tot el procés per a que s'impliquin des del començament.

COMPETÈNCIES CLAU

En funció del desenvolupament normatiu de la LOMLOE, haurem d'anar adaptant i ajustant les competències clau, així com incorporant altres que donin compliment a les premisses de la llei.

- **Comunicació lingüística, mitjançant metodologies actives d'aprenentatge.** Desenvolupament de la comunicació verbal i escrita, fonamentalment a través de contes en les etapes més primerenques i materials en

diferents formats, com periodístics i audiovisuals, que afavoreixin la comprensió i anàlisi de les diferents situacions mitjançant tasques i projectes pràctics en les següents etapes educatives. Coneixement i contacte amb la diversitat cultural, de gènere i sexual. Exposar les habilitats socials que els permetin relacionar-se en un ambient de convivència.

- **Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.** Algunes de les activitats que es proposen fan pensar des de la lògica, ajuden a resoldre problemes a través de qüestions i preguntes. Experimentar mitjançant la relació de sistemes físics, biològics, terra i espai.

- **Competència digital.** Amb l'ús dels diferents recursos audiovisuals, formats digitals, recerca a Internet, treballar la comprensió, l'anàlisi i la síntesi de l'extret. Intercanvi d'informació, treball cooperatiu. Gestió de la informació en les diferents temàtiques, comprensió dels diferents formats i llenguatges.

- **Aprendre a aprendre.** Totes les activitats proposades susciten la curiositat de descobrir noves maneres de relacions i formes d'estar en el món. El coneixement individual i de la resta de les persones que ens envolten. Es promou un recorregut d'aprenentatge autònom, respectant el ritme propi i el de les altres persones a través de l'anàlisi, la reflexió i l'observació participant.

- **Competències socials i cíviques.** Amb les activitats proposades es busca el desenvolupament d'un procés individual i col·lectiu vinculat a les bones pràctiques comuns i la gestió positiva del treball en comunitat. L'objectiu és conèixer, comprendre i resoldre les distintes posicions per a compensar les desigualtats entre les persones, millorar el clima de vivència compartida i transcendir la individualitat per a conèixer a altres persones, altres grups socials i altres cultures, afavorint el respecte cap a

elles. Desenvolupament de les habilitats socials tals com l'empatia, l'assertivitat, l'autocontrol, la vivència comuna, els límits. Pensar en clau democràtica, repensar actituds que promouen la violència i la manca d'enteniment mutu, així com avançar en propostes i resoldre conflictes positivament.

- **Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.** Conèixer les fortaleces individuals per a potenciar la consecució de les idees pròpies, desenvolupar la creativitat i valorar els recursos individuals per a canalitzar una vida emancipadora. Arribar al pensament crític, des de la llibertat de les idees col·lectives, capacitat més proactiva i menys reactiva davant les vicissituds, pensar la resolució de conflictes en les millors condicions per a la pròpia persona i per a la col·lectivitat.

- **Consciència i expressions culturals.** A través de la proposta de treball és necessari aprendre, valorar, dignificar i respectar les vivències culturals de les diferents persones i societats. Conèixer la riquesa cultural i folklòrica de la realitat de les nostres comunitats, així com la cultura, la literatura i l'art de les dones en general. Expressions culturals de cada nen, nena o nene a l'aula, des del respecte i l'harmonia entre cultures.

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES

- S'adaptarà a l'alumnat de l'aula, incorporant aquells canvis necessaris en funció de la diversitat de cada classe, necessitats individuals i col·lectives, la seva ubicació geogràfica i idiosincràsia.

- Participativa, inductiva i facilitadora.

- Generar un clima de confiança i facilitació de l'expressió de sentiments, emocions o desigs, responenent a qualsevol qüestió, dubte o

pregunta. Serà molt important donar a conèixer que no tot se sap, però existeixen recursos per a trobar respostes i la cooperació, l'ajuda mútua i el saber col·lectiu ens poden ajudar molt.

- Desenvolupar l'afecte com a fil conductor en les activitats dintre del grup, des d'un punt de vista tant horitzontal (alumnat entre si) como vertical (afecte de la persona adulta cap a l'alumnat i des de l'alumnat cap a la persona adulta). L'habilitat empàtica en la comunicació, així com les habilitats positives per a una manera de relacionar-se que promogui el bon tracte i les relacions pacífiques i positives.
- No deixar cap pregunta sense respondre. La curiositat despertarà inquietuds, idees i dissenys de conèixer als quals s'ha de donar resposta.
- Equilibrar la importància donada a cada realitat individual i familiar.
- Respectar els ritmes individuals i ajustar els grupals.
- Emprar un llenguatge no sexista, ni racista, ni LGTBIQfòbic, ni capacitista o que pugui induir a la jerarquització de les persones en funció del que sentis o tens.
- Adaptar el llenguatge, el teu comportament, els senyals receptius en la comunicació.
- Mostrar interès en tots els casos per igual.

ACTIVITATS

Totes les activitats poden adaptar-se a la modalitat presencial o a distància en les diferents etapes educatives.

Infantil

Objectius:

- Observar i explorar l'entorn i les seves relacions.
- Desenvolupar les capacitats afectives.
- Desenvolupar la capacitat comunicativa i les seves formes d'expressió.
- Conèixer la pròpia realitat i també la de les altres persones.
- Comprendre les bases de la convivència.
- Treballar els propis límits.

1. Pintem i acolorim.

Enviar mitjançant els mitjans digitals habituals els dibuixos de l'annex. Cada estudiant triarà una vinyeta. Una vegada acolorida, es demanarà a la persona que estigui al seu càrrec que l'escanegi o fotografii i li la faci arribar al/la docent.

A l'aula virtual comentarem perquè hem triat cada vinyeta i parlarem sobre la frase que inclouen, les llegirem en veu alta perquè l'alumnat preguntui el que no entengui o doni la seva opinió.

Diàlegs de les vinyetes:

A- El meu cos és només meu. Solament a tu et pertany el teu cos, el teu pensament i els teus èxits.

B- Soc feminista. El feminisme ens farà lliures.

C- Junes podem arribar on ens proposem.

D- Penses que el món és just? No, però penso que juntes i junts podem canviar-lo.

A tenir en compte:

Comenta amb l'alumnat la importància de fer les coses col·lectivament. Cal respectar els ritmes individuals, però fent les coses amb més persones s'aconsegueixen millors resultats.

Compte! Recorda que cal impulsar el poder individual i l'energia per a pensar i decidir en llibertat, així que, quan parlem de fer les coses amb altres persones, no estem dient que s'hagi de dependre d'algú per a fer-les.

2. Què em poso?

Enviar per correu electrònic l'enllaç de descàrrega del material **El món rar de Mermel**.

Llibre de contes:

<https://ib.ccoo.es/f2ff3cf06c713cba25b36edb62c4e17a000063.pdf>

Material d'aula:

<https://fe.pv.ccoo.es/48387e9038908fd3ae32d65a25ff109b000063.pdf>

Abordarem la Unitat de Treball 5 “Què em poso?”, seguint les orientacions per a treballar a l'aula o bé virtualment. Prèviament es llegirà el conte amb tota la classe.

3. Així són les dones de la meva família, entorn proper o el meu centre:

Prèviament treballarem amb les famílies perquè puguin recopilar algunes fotos de les dones que la componen. S'elaborarà un arbre i de cada branca sortirà una d'aquestes dones, enganxarem la seva foto i un petit paràgraf que digui qui és, com és/era, què fa/feia, sempre amb ajuda de les famílies o entorn proper.

Posteriorment farem una exhibició en el passadís amb una mena de bosc, de manera que apareguin arbres diferents amb fotos de moltes dones importants per a l'alumnat.

Aquesta activitat es pot fer amb el propi centre, les professores, les alumnes d'altres aules, etc.

A tenir en compte:

En cas de que es pertanyi a una família homoparental, se seleccionaran dones de l'entorn pròxim. També pot fer-se amb la família triada, veïnes que ens agradin, ties, amigues properes. Si la persona menor viu en una casa tutelada, aldea o centre, es poden triar dones de l'entorn, com educadores o noies de més edat.

Compte! Recorda que hi ha molta diversitat familiar, és molt important que abans de començar puguem conèixer la situació de cada menor. La idea és donar visibilitat a les dones de l'entorn més proper i valorar-les positivament.

4. Al pati.

Enviar per correu electrònic l'enllaç de descàrrega del material **El món rar de Mermel**.

Llibre de contes:

<https://ib.ccoo.es/f2ff3cf06c713cba25b36edb62c4e17a000063.pdf>

Material d'aula:

<https://fe.pv.ccoo.es/48387e9038908fd3ae32d65a25ff109b000063.pdf>

Treballarem amb la Unitat 6 “En el pati”, seguint les orientacions per a treballar a l'aula o bé virtualment. Prèviament es llegirà el conte amb tota la classe.

5. Cuidar, cuidant-nos:

Enviar per correu electrònic l'enllaç de descàrrega del material **El món rar de Mermel**.

Llibre de contes:

<https://ib.ccoo.es/f2ff3cf06c713cba25b36edb62c4e17a000063.pdf>

Material d'aula:

<https://fe.pv.ccoo.es/48387e9038908fd3ae32d65a25ff109b000063.pdf>

Treballarem amb la Unitat 9 “Cuidar, cuidant-nos”, seguint les orientacions per a treballar a l'aula o bé virtualment. Prèviament es llegirà el conte amb tota la classe.

Primària

Objectius:

- Prendre consciència de les diferències socials que s'estableixen en funció del gènere.
- Conèixer i interioritzar la igualtat com un element d'enriquiment que ens fa més lliures.
- Valorar les professions de les dones.

1. Escrivint el conte: se'ls mostraran les vinyetes recollides a l'annex i les llegirem en grup, tindrem un debat sobre els diàlegs. Després es tapanen i hauran d'emplenar els diàlegs en petits grups.

2. Exercici de redacció sobre el 8 de març: per què es commemora el dia, què passà per a que tot el món decidís aquesta data, què significa el 8 de març... Cada grup farà un treball, per al què demanarà informació a les pàgines de l'ONU, l'Institut de la Dona o qualsevol altra web institucional que es consideri interessant.

3. Vocabulari per a la igualtat i llenguatge inclusiu: s'elaborarà un vocabulari per a l'aula i el centre que sigui inclusiu, lliure de sexismes i amb perspectiva de gènere. Es posaran exemples per a analitzar en la classe tals com:

- “Tot el personal vingué a la festa de fi de curs, des de el director fins a les netejadores”.

- Canviarem termes com: director-direcció, alumnes-alumnat, netejadores-personal de neteja, i així anirem eliminant termes sexistes i també fent ús d'un llenguatge més inclusiu.

A tenir en compte:

Intentarem evitar un llenguatge que pugui ser lesiu, nociu o molest per a les altres persones: incloure totes les realitats, pensar en les persones amb discapacitat, diversitats sexo-afectives, identitats i expressió de gènere.

Compte! Per a no utilitzar un llenguatge exclusivament binari, podem incloure la paraula persona davant perquè tot el món pugui sentir-se referenciat. Persones emprenedores, persones sol·licitants, persones interessades, persones majors...

4. Cantant i ballant pel feminisme: Escoltarem i coneixerem grups feministes de totes les parts del món. Tindrem una reflexió sobre el caràcter mundial de la lluita feminista (<http://www.managuafuriosa.com/cantantes-feministas-para-escuchar-en-cuarentena/>). Posteriorment i per grups, es compondrà un rap feminista d'almenys tres estrofes

Secundària

Objectius:

- Treballar en equip mantenint una actitud de respecte cap a les altres persones i les distintes opinions que es presenten.

- Comprendre les bases d'unes bones relacions de convivència i d'igualtat, i interioritzar les normes que les propicien.

- Conèixer, comprendre, respectar i valorar positivament la diversitat que hi ha, tant a l'aula com en la societat.

- Desterrar els models (estereotips de virilitat i submissió) que fomenten la violència masclista, són negatius per a totes i tots.
- Entendre que el respecte i la igualtat són criteris imprescindibles en les relacions de parella.
- Entendre la importància del paper de l'educació per a la formació integral en valors humans i socials de les persones i de les relacions entre elles.
- Utilitzar vocabulari en relació amb la igualtat entre els sexes.

1. Fem un còmic: amb les vinyetes i els seus diàlegs elaborar un còmic d'una pàgina que parli sobre feminismes i la igualtat.

2. Marc conceptual: amb la informació sobre vocabulari i llenguatge no sexista i inclusiu proposarem una reconversió de textos de notícies en la premsa per detectar aquelles expressions que siguin masclistes, sexistes, discriminatòries o que puguin resultar ofensives per a algunes persones. Analtzarem els articles o textos, i cercarem una redacció acord amb els criteris d'igualtat, no sexistes i inclusius.

3. Elaboració d'un glossari de termes a favor de la inclusió: elaborarem un glossari per consens que serà utilitzat en els treballs que es presentaran a l'aula i que puntuarà per a la nota final.

4. El cinema i les dones: utilitzarem el cinema, o talls de pel·lícules que ens ajudin a abordar quin paper han tingut i tenen en algunes pel·lícules les dones. Comentarem el resultat del test de Bechdel, mètode per avaluar si les pel·lícules són o no masclistes.

5. Cine fòrum: Les sufragistes. Projectarem la pel·lícula en el centre o a l'aula, i farem un cinefòrum amb alguna dona política que pugui conduir el tema sobre la importància del vot.

Activitat general en el centre educatiu:

Manifest per a la igualtat: treballarem un escrit per a fer un acte en el centre durant aquest mes. Si és possible, coincidirà amb el 8 de març, però qualsevol dia servirà per a treballar la necessitat de promoure la igualtat en el centre. Serà l'activitat principal explicada al principi d'aquesta guia.

www.fe.ccoo.es